

Předběžný pokus o rekonstrukci závěrečné řeči LvH 24. 7. 1972, první instance, Městský soud Praha

1. Už jsem toho řekl dost ve svůj neprospěch, než abych mohl chtít ještě pokračovat. Jistě bylo dost jasné, že se nepokouším se nějak vemluvit do vaší přízně, pane předsedo a vážený senáte. Ale co říkám, říkám pro svědomí a protože mi jde o pravdu. A proto přece jenom řeknu ještě několik slov.
2. Řeč pana prokurátora i celé přípravné materiály jsou založeny na jednom zcela základním nedostatku, totiž na směšování socialistického společenského a státního zřízení na jedné straně a jednotlivých politických skutečností na straně druhé. Jenom tak je možné, aby bylo možno mne obviňovat, ba přímo mi strkat do bot, že jsem nepřítelem socialistického zřízení. Nebyl jsem zaměřen ani proti volbám, jak nepřesně řekl můj pan obhájce, nýbrž pouze konkrétnímu způsobu jejich provádění, proti jejich formě. A forma voleb nemůže být tak úzce spojována a přímo ztotožňována se státním, tím méně pak společenským zřízením republiky.
3. Toto směšování považuji nejen za chybné, ale ve shodě s myslitelem, který je mi sympatický a kterého si vážím, i když nejsem jeho stoupencem, přímo za nemorální. Karel Marx totiž napsal: „Mravní stát předpokládá u svých příslušníků státní smýšlení, i kdyby byli proti státnímu orgánu, proti vládě.“ (Spisy M-E, sv. I, str. 33)
4. Pan prokurátor sice několikrát opakoval tvrzení o mém nepřátelském vztahu k socialistickému společenskému a státnímu zřízení, které je nepochybně nezbytným předpokladem toho, aby můj a náš čin bylo možno kvalifikovat jako trestný, ale ani v jediném případě se vůbec nepokusil to prokázat. Také v předběžných materiálech takový důkaz podán není. Jestliže se však všude vyskytuje tolik agravací a zveličování, nedovedu si to vysvětlit ničím jiným, než že obžaloba je ve věci slabá.
5. Obžaloba nám vytýká, že jsme zneužili právě předvolebního období. Ale já se ptám: kdy jsme měli vyjádřit svůj nesouhlas? Což není právě předvolební období k tomu určeno? Je to naopak výrazem naší občanské odpovědnosti a zdrženlivosti, jestliže jsme počkali až do voleb. A volební zákon přece mluví o svobodné agitaci. Nemělo by smyslu mluvit o svobodě, kdyby byla určena jen souhlasícím; předpokládá se tedy ústavně a zákonně právo škrtnat anebo se voleb neúčastnit vůbec. A co je právem občana a tudíž není trestné, k tomu je možno také vybízet a vyzývat – i když leták ve skutečnosti žádnou takovou výzvu neobsahuje. Výzva k činu, který není trestný, nemůže být trestná. (S přerušením.)
6. Trvám na tom, že náš čin zůstal v rámci ústavních a zákonných práv občana a že je ve shodě s nezadatelnými právy člověka v každém politickém režimu. Nadto trvám na tom, že vycházel ze socialistických pozic a principů. Pan prokurátor tu postavil řečnickou otázku: o jaký socialismus tu jde? Jsou různé socialismy, byl také národní socialismus. Chtěl jsem o svém pojetí socialismu mluvit hned na začátku, ale vy jste, pane předsedo, prohlásil, že to sem nepatří. Ale teď o tom mluví pan prokurátor. Tak patří to sem, nebo ne? Řeknu svůj názor alespoň stručně. Socialismus vyrostl z demokratických kořenů, představuje radikalizaci demokratických požadavků a jejich rozšíření na sociální

sféru. Proto se socialismus nikdy nemůže tohoto svého základu vzdávat nebo zbavovat. Národní socialismus byl naprosto nedemokratický a protidemokratický; proto to také nebyl žádný socialismus, to slovo bylo jen neplatnou nálepkou. Pro mne znamená socialismus program takové společnosti, v níž je člověk člověku „socius“, v níž je jeden druhému přítelem, druhem, soudruhem. A já jdu ještě dál, neboť jsem křesťan: chci, aby byl člověk člověku bratrem. A proto je naprosto vyloučena nějaká nenávist k socialismu, ba nenávist vůbec.

7. To, že jsem opětovně nazýván nepřitelem socialistického zřízení, ba dokonce, jak se vyskytlo v jednom materiálu, že prý jsem sám prohlásil, že ochotně vždycky proti socialismu vystoupím, je nehoráznost, která mne pobuřuje. Prosím, abyste si uvědomili, že to je příčinou toho, že místy jsou mé projevy vzrušené. Nabízel jsem dokument o svém přesvědčení z dřívějších let, uvedl jsem svou dlouholetou práci v odborovém hnutí.

8. Byl bych samozřejmě rád, kdybyste mne a mé přátele osvobodili. Ale nejenom proto, že by to bylo v našem soukromém zájmu. Jsem přesvědčen, že by to bylo především v zájmu socialismu a jeho dobré pověsti.

9. A poslední věc. Víme, že se stranické a vládní vedení může dopouštět také značných chyb a omylů. Naše společnost prošla také řadou těchto omylů. Uvedl bych alespoň procesy kolem Slánského (přerušen podruhé), Jugoslávii... Tyto omyly byly potom revidovány. Jsem hluboce přesvědčen, že uznáтели za vhodné kvalifikovat náš čin jako trestný, bude toho rozhodnutí nakonec revidováno.